

'We schoppen bankiers in hun ballen'

Scène uit **Door de bank genomen** met Victor Löw, Pierre Bokma, Tom de Ket, George van Houts & Leopold Witte

Reportage Theater

Door de bank genomen is het derde satirische stuk van acteurskwintet De Verleiders. Dit keer ontleden ze de banksector en spelen macho-bankiers én huilende klanten.

Door onze redacteur
Daan van Lent

Tachtig plaatsen had de plaatselijke Rabobank in Lelystad in schouwburg Agora afgehuurd voor een try-out van *De Verleiders*, *Door de bank genomen*. Dat ging niet onopgemerkt voorbij aan de vijf acteurs in deze nieuwe aflevering van deze theaterreeks over de financiële wereld. Van alle try-outs was het de enige zaal waar Victor Löw een hartstoechtelijk applaus kreeg toen hij als bankier Sjoerd in een tirade Pierre Bokma als gedupeerde en klagende klant uitmaakte voor 'muppet' en hem toebeet: "Je hebt zelf getekend. Het is niet mijn schuld, het is jouw schuld!" De hele voorstelling was het balkon met de Rabogasten ijszjil geweest.

Gisteren ging de voorstelling in Hoorn in première. Dezelfde vijf acteurs als in de eerste succesvolle aflevering *De Casanova's van de vastgoedfraude* staan weer op het toneel: Naast Löw en Bokma, die voor zijn rol de Louis d'Or ontving, Leopold Witte, Tom de Ket en George van Houts. In de aankondigingen staat deze aflevering nog aangehouden als voorstelling waarin „DSB,

ING, ABN AMRO, Rabobank, SNS en andere roversnesten theatraal worden gefleurd". Maar die banken blijven grotendeels ongenoemd. Ze gaan dit keer niet alleen te keer tegen de mores, maar stellen het hele monetaire en bancaire systeem ter discussie. De woorden 'bonus' en 'graaien' komen in de voorstelling niet voor. „Daar is al zoveel over gezegd", zegt Van Houts. „Het zijn slechts symptomen van een verrot systeem. Maar we geven wel een schop in de kloten van de bankiers." Bokma vult hem aan: „Ze komen wijlbeens de zaal binnen en gaan met de benen gevouwen weer de auto in."

Van Houts had eerst een script geschreven over de DSB Bank. „Allemaal prachtige sketches over Dirk Scheringa en al die VVD-politici als Gerrit Zalm, Frank de Grave en Robin Linschoten die daar hebben gezeten", vertelt Tom de Ket. Maar samen met Leopold Witte raadde hij uiteindelijk aan het allemaal weg te gooien. „We kwamen erachter dat er een veel groter verhaal is. Dat bankiers eigenlijk ook slachtoffer zijn van een systeem", vertelt De Ket. „Alleen begrepen Tom en Leopold er geen hout van", zegt Van Houts. „Ik heb het ze wel honderd keer moeten uitleggen."

Woekerpolis

Het repetitieproces was dus nogal een leerproces voor vijf acteurs van boven de vijftig, allen bezitter van een woekerpolis. Wisten zij veel dat geld niet gecreëerd wordt door overheden of centrale banken maar door de banken zelf? Gewoon uit het niets. Dat banken niet elke euro die ze als spaargeld binnenkrijgen uitlenen, maar g-

gantisch veel meer? Dat je spaargeld niet meer jouw bezit is, maar een schuldverklaring van de banken aan jou?

Het vijftal duikt dus in de wereld van de geldschepping, in de omvang van de schuldenberg in de wereld, hoe schulden ons beheersen en wie in zo'n systeem de macht heeft. Dat willen ze overdragen in cabaretse sketches, Herman Heijermanstoneel, monologen en samenspraak. Als macho-bankiers, als goedgevolgde, later jankende klanten, als zichzelf.

„Niemand weet wat het systeem is of hoe het werkt", zegt Leopold Witte. „De hele repetitieperiode zaten we achter onze computers informatie op te zoeken en vergaten we te spelen. Het repeteren kwam pas vlak voor de eerste try-outs. Het is fascinerend om erachter te komen dat je zo veel niet weet", zegt Leopold Witte.

„Ik raakte steeds meer geschokt, naarmate ik meer ging lezen", zegt Victor Löw. „Het zal wel met onze leeftijd te maken hebben, dat we ons meer afvragen in wat voor samenleving we eigenlijk leven. De toplaag testosteron is er bij ons wel af, we hoeven onszelf niet meer te bewijzen."

Schuldhorigheid

Voor Löw schuilt de centrale zin in het stuk in een citaat van twee broers uit de bankiersfamilie Rothschild: „De weinigen die het systeem doorhebben zullen ofwel geïnteresseerd zijn in de winst ervan ofwel ze zullen zo afhankelijk zijn van de voordelen dat ze geen oppositie zullen voeren, terwijl de grote massa, die niet in staat is om het te begrijpen... zonder morren de lasten zal dragen."

De Ket zegt vooral gegrepen te zijn door een boek van de Amerikaan David Graeber, een sociaal antropoloog verbonden aan de London School of Economics.

„Hij toont aan dat er iets is als schuldhorigheid. Er zijn talloze onderzoeken dat mensen zich door schulden anders gaan gedragen, het is zelfs zo dat je IQ daalt als je veel schulden hebt."

Iedereen wordt ziek in een systeem dat gebaseerd is op schuld. „De gewone mensen, de bankmedewerkers, de topbankiers", zegt Van Houts. In een epiloog vertelt hij dat veertien bankiers dit jaar al zelfmoord hebben gepleegd.

Zijn ze niet bang meegesleurd te worden in complottheorieën over almachtige banken. „Nee, daar hebben we juist bewust voor gewaakt. Als het er naar riekte, hebben we het buiten de voorstelling gehouden. We hebben ons bij de droge feiten gehouden", zegt Witte. „Hier kan niemand ons op pakken. Dat is juist zo beangstigend."

Het stuk eindigt met een oproep van George van Houts aan het publiek: „Praat hierover, denk hierover, lees hierover", zegt hij op de rand van het podium. Alsof het ouderwets vormingstoneel is.

Tom de Ket gaat in de voorstelling nog verder als hij losgaat op zijn elektrische gitaar al roepend „Be your own bank" met beelden van Occupy-demonstraties op de achtergrond.

„Van mij mag er een activistische sfeer in de zaal ontstaan. Er moet iets veranderen", zegt hij. „Anders gaat alles naar de gallemiezen."

De acteurs, allen ouder dan vijftig, hebben zelf óók woekerpolissen. „Niemand weet wat het banksysteem is en hoe het echt werkt"

FOTO BRUNO VAN OLPHEN